Kulturutskottets betänkande 1977/78:8

med anledning av motion om åtgärder för att utveckla musiklivet

Motionen

I motionen 1976/77:1131 av Svante Lundkvist (s), vars behandling på förslag av kulturutskottet i betänkandet 1976/77:45 uppskjutits till riksmötet 1977/78, yrkas att riksdagen hos regeringen begär en utredning om åtgärder för att utveckla musiklivet enligt de i motionen angivna riktlinjerna.

Genom en alltmer omfattande musikundervisning och bildningsverksamhet på musiklivets område i skolor och fritidsverksamhet medverkar samhället till att lägga grunden till ett rikt musikliv. Åtskilligt har också, framhåller motionären, gjorts från statens, landstingens, kommunernas, studieförbundens, musiksällskapens, konsertföreningarnas och körernas sida för att utveckla musiklivet vidare.

Motionären konstaterar att också på musikens område olika kommersiella intressen upptäckt vilka möjligheter det finns att slå mynt av ett växande intresse. Han anser det angeläget att få svar på frågan hur de intentioner som skolundervisning och frivilligt bildningsarbete arbetar med kan göra sig gällande i konkurrens med dessa kommersiella intressen och utvecklar denna fråga vidare.

Det är med tanke på våra möjligheter att bedöma hur kulturlivet utvecklas och vad samhällets insatser betyder i sammanhanget angeläget att få följa upp vad som egentligen sker på exempelvis musikens område, sedan de unga har släppt kontakten med utbildningen och det av skolan initierade musiklivet. Det vore värdefullt att få veta hur ungdomar som fått utbildning genom skolans musikundervisning, deltagit i skolans orkesterspel och visat intresse för musikens möjligheter efter något tiotal år upplever musik, huruvida de fortfarande är aktivt utövande, på vilket annat sätt de håller kontakten med musiken, hur deras inneboende anlag och intresse för musik under dessa år påverkats och utvecklats.

Det skulle enligt motionen även vara intressant att få veta om den sektor av musiklivet som hårdlanseras av skickliga affärsmän dominerar utbudet på ett sådant sätt att den blockerar möjligheterna för andra sidor av musiklivet. Motionären menar att organisationskommittén för högre musikutbildning i sitt betänkande Musiken – människan – samhället ger stöd för sådana farhågor.

Motionären finner det angeläget att en utredning tillsätts för att närmare pröva på vilket sätt intentionerna i den musikutbildning och musikundervisning som bedrivs under samhällets ansvar har möjligheter att följas upp i det musikliv som senare erbjuds medborgarna. Utredningen bör pröva de

kommersiella intressenas roll i sammanhanget och vilka åtgärder samhället bör vidta för att åstadkomma en bättre balans när det gäller utbudet och stimulansen till olika former av musik.

Utskottet

I motionen 1976/77:1131 föreslås åtgärder i syfte att motverka problem som uppkommer genom de kommersiella vinstintressenas inverkan på musiklivet.

Ett av de fastställda målen för den statliga kulturpolitiken är att motverka kommersialismens negativa verkningar inom kulturområdet (prop. 1974:28, KrU 1974:15, rskr 1974:248). I propositionen 1974:28 om den statliga kulturpolitiken fördes ett resonemang kring den kommersiellt drivna kulturverksamheten. I detta sammanhang framhölls bl. a. att väsentliga problem inom denna verksamhet återstod att undersöka och att en av statens kulturråds viktigaste arbetsuppgifter borde vara att följa utvecklingen i fråga om det kommersiellt drivna kulturutbudet och att föreslå erforderliga åtgärder. Kulturrådets uppgift härvidlag fastslogs i Kungl. Maj:ts beslut den 27 september 1974 om vissa uppdrag m. m. rörande den statliga kulturpolitiken.

I sin anslagsframställning för budgetåret 1978/79 ger kulturrådet uttryck åt den uppfattningen att uppdraget att följa utvecklingen i fråga om det kommersiella kulturutbudet intar en särställning bland rådets utredningsprojekt. Kulturrådet uppger att en belysning av kulturkommersialismens problem kommer att göras genom insatser efter tre linjer, nämligen genom utveckling av kulturstatistiken, genom samarbete med forskare och forskningsinstitutioner samt genom utredning av de samhälleliga insatserna på olika delområden. Av särskilt intresse med anledning av den nu aktuella motionen om musiklivet är att fonogramområdet (grammofonskivor, tonband och ljudkassetter) därvid först uppmärksammats av kulturrådet och att en utredning om det statliga stödet inom detta område pågår och kommer att avslutas innevarande budgetår. Vidare kan nämnas att kulturrådet nästa budgetår önskar utreda frågan om stöd till utveckling av dansmusiken, en fråga som rådet anser har nära anknytning till det kommersiella kulturutbudet.

Av den nämnda anslagsframställningen framgår också att statens kulturråd fäster stor vikt vid åtgärder som syftar till att tillgodose en större mångfald i förhållande till ett kommersiellt styrt och alltför likriktat musikutbud. Ökat stöd till fria musikgrupper och arrangerande musikföreningar begärs i detta syfte.

En huvudfråga inom musikområdet den närmaste tiden blir enligt kulturrådet att främja den fortsatta utvecklingen av ett regionalt musikpolitiskt ansvar för en repertoarmässigt breddad verksamhet som aktivt stimulerar till skapande verksamhet.

I motionen framförs önskemål om ökad kunskap i fråga om hur de samhälleliga insatserna kan göra sig gällande i konkurrens med kommersiella intressen. Med anledning härav kan nämnas att kulturrådet uppmärksammat att effekterna av hittills gjorda kulturpolitiska insatser inte kunnat analyseras med tillräcklig stringens och att bl. a. detta förhållande ligger bakom avsikten att utveckla kulturstatistiken.

Motionen gäller i synnerhet unga människors upplevelser av musik och musikaktiviteter sedan de lämnat skolans och musikskolans musikundervisning. Med anledning härav vill utskottet erinra om att statens ungdomsråd nyligen påbörjat en kartläggning av hur det kommersiella fritids- och kulturutbudet påverkar ungdomarnas miljö och ungdomsorganisationernas verksamhet. Ungdomsrådet skall i samband härmed också undersöka hur ungdomsorganisationerna och deras verksamhet bättre än f. n. kan framstå som ett attraktivt och meningsfullt alternativ för ungdom. Enligt vad utskottet erfarit kommer kartläggningsarbetet att göras i kontakt med bl. a. statens kulturråd.

Utskottet anser att en utveckling av musiklivet i den riktning motionären önskar är angelägen. Motionärens inställning ligger också i linje med de mål och riktlinjer som antagits för den samhälleliga kulturpolitiken. Vad beträffar behovet av en utredning om åtgärder för att utveckla musiklivet har utskottet funnit att de problem som behandlas i motionen till stor del redan beaktas i olika utredningssammanhang eller på annat sätt. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet yrkandet om en ny utredning av den art som föreslås i motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1976/77:1131.

Stockholm den 8 november 1977

På kulturutskottets vägnar
GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Georg Andersson (s), Per Olof Sundman (c), Ingemar Leander (s), Olle Eriksson (c), Åke Green (s), Ingegärd Frænkel (fp), Karl-Eric Norrby (c), Lars-Ingvar Sörenson (s), Ingrid Diesen (m), Hans Alsén (s), Kerstin Göthberg (c), Lennart Bladh (s), Gunnar Richardson (fp), Lars Ahlmark (m) och Lena Öhrsvik (s).

GOTAB 55951 Stockholm 1977